

EUROPOS SAJUNGA

EUROPOS PARLAMENTAS

TARYBA

Briuselis, 2022 m. gegužės 24 d.
(OR. en)

2022/0130 (COD)

PE-CONS 18/22

COPEN 155
EUROJUST 47
JAI 575
CODEC 409

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS, kuriuo dėl įrodymų, susijusių su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, išsaugojimo, analizės ir laikymo Eurojuste iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1727

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
REGLAMENTAS (ES) 2022/...**

... m. ... d.

**kuriuo dėl įrodymų, susijusių su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui,
karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, išsaugojimo, analizės
ir laikymo Eurojuste iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1727**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 85 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros¹,

¹ 2022 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir ... m. ... d. Tarybos sprendimas.

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1727¹ įsteigtas Eurojustas ir nustatyti jo uždaviniai, kompetencijos sritys ir funkcijos;
- (2) Reglamento (ES) 2018/1727 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Eurojusto kompetencijai priklauso to reglamento I priede išvardyti sunkūs nusikaltimai, įskaitant genocidą, nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus. Pagal Reglamento (ES) 2018/1727 3 straipsnio 4 dalį Eurojusto kompetencijai priklauso ir su to reglamento I priede nustatytais nusikalstamomis veikomis susijusios nusikalstamos veikos;
- (3) 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacija pradėjo karinę agresiją prieš Ukrainą. Yra pakankamas pagrindas manyti, kad vykstant karo veiksams Ukrainoje buvo padaryti ir yra daromi nusikaltimai žmoniškumui ir karo nusikaltimai;
- (4) atsižvelgdama į padėties sunkumą, Sąjunga turėtų skubiai imtis visų būtinų priemonių, kad užtikrintų, kad nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus Ukrainoje padarę asmenys būtų patraukti atsakomybėn;

¹ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 dėl Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto) ir kuriuo pakeičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2002/187/TVR (OL L 295, 2018 11 21, p. 138).

- (5) kelių valstybių narių ir Ukrainos prokuratūros pradėjo tyrimus dėl įvykių Ukrainoje, ir prireikus naudojami Eurojusto teikiama parama. 2016 m. birželio 27 d. Eurojustas sudarė susitarimą dėl bendradarbiavimo su Ukraina. Siekiant palengvinti Eurojusto ir Ukrainos bendradarbiavimą, pagal tą susitarimą Ukraina į Eurojustą komandiravo ryšių prokurorą;
- (6) pagal 1998 m. liepos 17 d. Tarptautinio baudžiamojo teismo (toliau – TTT) Romos statutą TTT turi įgaliojimus vykdyti savo jurisdikciją asmenims už jame nustatytus labai sunkius, tarptautinę bendriją verčiančius susirūpinti nusikaltimus. TTT jurisdikcija papildo nacionalines baudžiamąsias jurisdikcijas. TTT prokuratūra paskelbė pradėjusi tyrimą dėl padėties Ukrainoje;
- (7) dėl universalios jurisdikcijos principo taikymo keliose valstybėse narėse ir dėl to, kad TTT jurisdikcija papildo kitas jurisdikcijas, svarbu koordinuoti veiksmus ir keistis įrodymais tarp skirtingų jurisdikcijų nacionalinių tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo institucijų ir su Tarptautiniu baudžiamuoju teismu ar bet kuriuo kitu tuo tikslu įsteigtu teismu, tribunolu ar mechanizmu, siekiant užtikrinti genocido, nusikaltimų žmoniškumui, karo nusikaltimų ir susijusių nusikalstamų veikų, įskaitant tų, kurios gali būti daromos Ukrainoje, kur vyksta karo veiksmai, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo už juos veiksmingumą;

- (8) siekdamas užtikrinti, kad įrodymais ir geriausios patirties pavyzdžiais, susijusiais su baudžiamuoju persekiojimu už genocidą, nusikaltimus žmoniškumui, karo nusikaltimus ir susijusias nusikalstamas veikas, būtų dalijamasi su kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis ir tarptautinėmis teisminėmis institucijomis, Eurojustas turėtų stiprinti bendradarbiavimą su baudžiamaisiais teismais, tribunolais ir mechanizmais, sukurtomis siekiant kovoti su tarptautinės teisės pažeidimais. Tuo tikslu Eurojustas turėtų glaudžiai bendradarbiauti su TTT ir bet kuriuo kitu teismu, tribunolu ar mechanizmu, skirta kovoti su nusikaltimais, darančiais poveikį tarptautinei taikai ir saugumui. Todėl Eurojustas taip pat turėtų palengvinti iš TTT arba specialių baudžiamųjų teismų, tribunolų ar mechanizmų gaunamų prašymų dėl teismo bendradarbiavimo dėl įrodymų, susijusių su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, vykdymą;
- (9) esama rizikos, kad su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis susijusių įrodymų negalima saugiai saugoti teritorijoje, kurioje vyksta karo veiksmai. Tai pasakytina ir apie įrodymus, susijusius su vykstančiais karo veiksmais Ukrainoje. Todėl tikslinga saugioje vietoje sukurti centrinę saugyklą. Sąjungos organų, biurų ir agentūrų, tarptautinių institucijų arba trečiųjų šalių, kaip antai pilietinės visuomenės organizacijų, surinktiems įrodymams saugoti taip pat gali būti reikalinga centrinė saugykla, kad įrodymai būtų prieinami kompetentingoms nacionalinėms institucijoms ir tarptautinėms teisminėms institucijoms;

- (10) Eurojustas turi ekspertinių žinių ir patirties, todėl gali remti tarpvalstybinių nusikaltimų, įskaitant genocidą, nusikaltimus žmoniškumui, karo nusikaltimus ir susijusias nusikalstamas veikas, tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą už juos. Tokia parama apima įrodymų išsaugojimą, analizę ir laikymą, kai tai susiję su jų priimtiniu teismuose ir patikimumu;
- (11) Išsaugodamas, analizuodamas ir laikydamas įrodymus, susijusius su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, ir, kai būtina ir tikslinga, sudarydamas sąlygas jais keistis pagal taikomas Sąjungos duomenų apsaugos taisykles, Eurojustas gali paremti bylų rengimą nacionaliniuose ir tarptautiniuose tyrimuose ir teikti papildomą paramą kompetentingoms nacionalinėms institucijoms ir tarptautinėms teisminėms institucijoms. Tokia analizė galėtų būti ypač vertinga siekiant įsitikinti liudytojų parodymų patikimumu ar nustatyti atitinkamus ryšius. Tačiau šiuo reglamentu nacionalinėms institucijoms nenustatoma jokia pareiga dalytis įrodymais su Eurojustu;

(12) turėtų būti įsteigta nauja laikina saugykla, kurioje įrodymus, susijusius su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, būtų galima išsaugoti, analizuoti ir laikyti. Kadangi tokius įrodymus reikia išsaugoti skubiai, būtina, kad Eurojustas juos saugotų naudodamas automatizuotą duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūrą, kuri nėra bylų valdymo sistemos, nustatytos Reglamento (ES) 2018/1727 23 straipsniu (toliau - automatizuota duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūra), dalis. Pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 ir Tarybos sprendimas 2005/671/TVR, dėl keitimosi skaitmenine informacija terorizmo bylose pateikiamos naujos bylų valdymo sistemos sukūrimo nuostatos. Sukūrus tą naują bylų valdymo sistemą, į ją turėtų būti integruoti laikinai automatizuotoje duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūroje tvarkomi operatyviniai asmens duomenys. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725¹ IX skyriuje numatytų operatyvinių asmens duomenų tvarkymo bendros taisyklės turėtų būti taikomos nedarant poveikio Reglamente (ES) 2018/1727 numatytoms specialioms duomenų apsaugos taisyklėms;

¹ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

- (13) su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis susijusių įrodymų išsaugojimas, analizė ir laikymas naudojant automatizuotą duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūrą, ir kai būtina ir tinkama, kompetentingų nacionalinių institucijų ir tarptautinių teisminių institucijų prieiga prie tų įrodymų turėtų atitikti aukščiausius kibernetinio saugumo ir duomenų apsaugos standartus pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsnius, Reglamentą (ES) 2018/1725, visų pirma jo 91 straipsnį, ir Reglamente (ES) 2018/1727 nustatytas konkrečias duomenų apsaugos taisykles;
- (14) palydovinės ir įprastos nuotraukos, vaizdo ir garso įrašai gali būti naudingi siekiant parodyti genocido, nusikaltimų žmoniškumui, karo nusikaltimų ir susijusių nusikalstamų veikų padarymą. Todėl Eurojustas turėtų turėti galimybę tuo tikslu tvarkyti ir saugoti palydovines ir įprastas nuotraukas, vaizdo ir garso įrašus;

- (15) Eurojustas ir Europolas turėtų glaudžiai bendradarbiauti vykdydami savo atitinkamus įgaliojimus, atsižvelgdami į poreikį vengti pastangų dubliavimo ir atitinkamus savo operatyvinius pajėgumus, visų pirma tvarkydami ir analizuodami informaciją pagal esamą specialią Europolo tarptautinių nusikaltimų srities sistemą (vadinamąjį pagrindinių tarptautinių nusikaltimų analizės projektą), kad padėtų kompetentingoms institucijoms tirti genocidą, nusikaltimus žmoniškumui, karo nusikaltimus ir susijusias nusikalstamas veikas ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos. Todėl Eurojustas turėtų turėti galimybę perduoti Europolui informaciją, kurią jis pagal Reglamentą (ES) 2018/1727 gauna vykdydamas savo operatyvinę funkciją remiant valstybių narių veiksmus kovojant su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis. Toks bendradarbiavimas turėtų apimti reguliarią bendrą veiklos ir techninių klausimų vertinimą;
- (16) atsižvelgiant į skubų poreikį Eurojuste sukurti automatizuotą duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūrą, skirtą su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis susijusiems įrodymams tvarkyti, siekiant užtikrinti atsakomybę už tokius Ukrainoje padarytus nusikaltimus, tikslinga aštuonių savaičių laikotarpiui taikyti išimtį, nustatytą prie Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis), Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pridėto Protokolo Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje 4 straipsnyje;

- (17) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį ir 4a straipsnio 1 dalį Airija pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą;
- (18) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (19) kadangi šio reglamento tikslų – leisti Eurojustui išsaugoti, analizuoti ir saugoti įrodymus, susijusius su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, sudaryti sąlygas keistis tokiais įrodymais ir sukurti automatizuotą duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūrą, kuri nėra esančios Eurojusto bylų valdymo sistemos dalis, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmo masto arba poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

- (20) vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsniu buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir 2022 m. gegužės 13 d. jis pateikė nuomonę;
- (21) šis reglamentas turėtų įsigaliooti skubos tvarka kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje siekiant skubiai suteikti galimybę Eurojuste naudotis nauja automatizuota duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūra, kad būtų galima išsaugoti, analizuoti ir saugoti įrodymus, susijusius su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, siekiant užtikrinti atskaitomybę už tokius Ukrainoje padarytus nusikaltimus,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis
Reglamento (ES) 2018/1727 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) 2018/1727 iš dalies keičiamas taip:

1) 4 straipsnio 1 dalis papildoma šiuo j punktu:

„j) remia valstybių narių veiksmus kovojant su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, be kita ko, išsaugant, analizuojant ir laikant su tais nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis susijusius įrodymus, ir, kai būtina ir tinkama, sudarant sąlygas tokiais įrodymais keistis arba kitaip padarant juos tiesiogiai preinamais kompetentingoms nacionalinėms institucijoms ir tarptautinėms teisminėms institucijoms, visų pirma Tarptautiniam baudžiamajam teismui.“;

2) 80 straipsnis papildomas šia dalimi:

„8. Nukrypstant nuo 23 straipsnio 6 dalies, Eurojustas, operatyvinių asmens duomenų tvarkymo tikslais vykdydamas 4 straipsnio 1 dalies j punkte nurodytas operatyvines funkcijas, gali nustatyti automatizuotą duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūrą (toliau – automatizuota duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūra), kuri nėra bylų valdymo sistemos, nurodytos 23 straipsnyje, dalis.“

Automatizuota duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūra turi atitikti aukščiausius kibernetinio saugumo standartus.

Nepaisant Reglamento (ES) 2018/1725 90 straipsnio, Eurojustas konsultuojasi su EDAPP prieš automatizuotos duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūros veikimą. EDAPP pateikia nuomonę per du mėnesius nuo duomenų apsaugos pareigūno pranešimo gavimo.

Trečioje pastraipoje nurodytame duomenų apsaugos pareigūno pranešime pateikiama bent ši informacija:

- a) bendras numatomų duomenų tvarkymo operacijų aprašymas;
- b) duomenų subjektų teisėms ir laisvėms kylančių pavojų vertinimas;
- c) b punkte nurodytiems pavojams pašalinti numatomos priemonės;
- d) apsaugos ir saugumo priemonės bei mechanizmai, kuriais užtikrinama asmens duomenų apsauga ir įrodoma, kad laikomasi šio reglamento, atsižvelgiant į duomenų subjektų ir kitų susijusių asmenų teises ir teisėtus interesus.

Šiame reglamente ir Reglamente (ES) 2018/1725 nustatytos duomenų apsaugos nuostatos taikomos duomenų tvarkymui naudojant automatizuotą duomenų valdymo ir saugojimo infrastruktūrą tiek, kiek jos nėra tiesiogiai susijusios su bylų valdymo sistemos technine struktūra. Prieigos prie naudojant automatizuotą duomenų tvarkymo ir saugojimo infrastruktūrą saugomų duomenų teisės ir terminai atitinka taikomas taisykles dėl prieigos prie laikinųjų darbo bylų, kuriose saugomi duomenys, ir atitinkamus terminus, visų pirma tuos, kurie išdėstyti šio reglamento 29 straipsnyje.

Šioje dalyje numatyta nukrypti leidžianti nuostata taikoma tol, kol lieka galioti bylų valdymo sistema, sudaryta iš prie laikinųjų darbo bylų ir indekso.“;

3) II priedas iš dalies keičiamas taip:

a) 1 punkto n papunktis pakeičiamas taip:

„n) DNR profiliai, nustatyti pagal neužkoduotą DNR dalį, nuotraukos ir pirštų atspaudai, o 4 straipsnio 1 dalies j punkte nurodytų nusikaltimų ir susijusių nusikalstamų veikų atveju – vaizdo ir garso įrašai.“;

b) 2 punkto f papunktis pakeičiamas taip:

„f) su atitinkamu asmeniu susijusių nusikalstamų veikų apibūdinimas ir pobūdis, nusikalstamų veikų padarymo diena ir vieta, nusikalstamų veikų kategorija, tyrimo eiga, o 4 straipsnio 1 dalies j punkte nurodytų nusikaltimų ir susijusių nusikalstamų veikų atveju – informacija, susijusi su nusikalstama veika, įskaitant garso ir vaizdo įrašus, palydovines ir įprastas nuotraukas;“.

2 straipsni
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta ...

Europos Parlamento vardu
Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė
